

สาขาวิชาวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

การสอนเสริมครั้งที่ 1
หน่วยที่ 1 - 7

เอกสารโสตทัศนชุดวิชา

30204

องค์การและการจัดการ

Organization and Management

(ฉบับปรับปรุง)

สงวนลิขสิทธิ์

เอกสารโสตทัศนศึกษา องค์การและการจัดการ การสอนเสริมครั้งที่ 1
จัดทำขึ้นเพื่อเป็นบริการแก่นักศึกษาในการสอนเสริม

จัดทำต้นฉบับ : คณะกรรมการกลุ่มปรับปรุงชุดวิชา

บรรณาธิการ/ออกแบบ : หน่วยผลิตสื่อสอนเสริม ศูนย์โสตทัศนศึกษา
สำนักเทคโนโลยีการศึกษา

จัดพิมพ์ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
พิมพ์ครั้งที่ 52 ภาค 1/2559 ปรับปรุง

แผนการสอนเสริมครั้งที่ 1

ชุดวิชา 30204 องค์การและการจัดการ (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 2)

การสอนเสริมครั้งที่ 1 จำนวน 7 หน่วย (หน่วยที่ 1–7)

หน่วยที่สอนเสริม

เนื้อหาที่ใช้ในการในการสอนเสริมแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ การสอนเสริมครั้งที่ 1 เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวกับองค์การ โดยอธิบายพัฒนาการของแนวคิดเกี่ยวกับองค์การแบ่งเป็นยุคต่าง ๆ ตั้งแต่เริ่มมีการศึกษาเกี่ยวกับองค์การในยุคแรกเป็นต้นมา และต่อมาจนถึงสมัยใหม่ รวมถึงปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวกับการพัฒนาขององค์การนั้นคือ การจัดการการเปลี่ยนแปลง และแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการภาครัฐแนวใหม่ แบ่งเป็นเนื้อหาของหน่วยต่าง ๆ ดังนี้

หน่วยที่ 1	แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับองค์การ
หน่วยที่ 2	ทฤษฎีองค์การสมัยคลาสสิก
หน่วยที่ 3	แนวคิดและทฤษฎีองค์การสมัยนีโอ-คลาสสิก
หน่วยที่ 4	แนวคิดและทฤษฎีองค์การสมัยใหม่
หน่วยที่ 5	การพัฒนาองค์การ
หน่วยที่ 6	การจัดการการเปลี่ยนแปลง
หน่วยที่ 7	การจัดการภาครัฐแนวใหม่

แนวคิด

1. องค์การมีความหมายที่ลึกซึ้งไม่เกี่ยวข้องกับสถานที่ตั้ง แต่เกิดจากความร่วมมือกันระหว่างบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปช่วยกันคิด ร่วมกันทำ มีการวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายการทำงานร่วมกัน แบ่งภาระหน้าที่ การงานและทรัพยากรเพื่อทำงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ด้วยกัน โดยต้องเข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับองค์การ ได้แก่ ความหมายขององค์การและภาพรวมของทฤษฎีองค์การและพฤติกรรมองค์การ ตัวแบบ การอุปมาอุปไมย ควรมีเข้าใจในกรอบทฤษฎีที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์องค์การที่ใช้กันทั่วไป ได้แก่ แนวคิดทฤษฎีระบบ แนวคิดวงจรชีวิตขององค์การ แนวคิดการวิเคราะห์ตามสถานการณ์ แนวคิดตัวแบบนิเวศวิทยาประชากร แนวคิดตัวแบบระบบ การเมือง และแนวคิดทฤษฎีเครือข่าย

2. ทฤษฎีองค์การสมัยคลาสสิก แสดงให้เห็นพัฒนาการของแนวคิดทฤษฎีองค์การที่มีมานานกว่า 120 ปี โดยแบ่งเป็นกลุ่มสำนักแนวคิดหลัก ๆ 3 แนวคิด ได้แก่ สำนักแนวคิดระบบราชการ สำนักแนวคิดการจัดการแบบวิทยาศาสตร์ และ สำนักแนวคิดหลักการบริหาร

3. ต่อมา เกิดกลุ่มแนวคิดและทฤษฎีองค์การสมัยนีโอ-คลาสสิก ที่เน้นความสำคัญของมนุษย์ และมีความแตกต่างจากทฤษฎีองค์การสมัยคลาสสิกซึ่งให้ความสำคัญกับโครงสร้างองค์การและการบริหารมากกว่ามนุษย์ ทฤษฎีองค์การสมัยนีโอ-คลาสสิกแบ่งแนวคิดเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ สำนักมนุษยสัมพันธ์ และสำนักทรัพยากรมนุษย์

4. แนวคิดและทฤษฎีองค์การสมัยใหม่ เริ่มราวทศวรรษที่ 1960 เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมมีผลกระทบต่อองค์การมากขึ้น จึงหันมาสนใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมขององค์การและความสัมพันธ์

ระหว่างองค์การกับสิ่งแวดล้อม องค์การที่มีประสิทธิภาพจะสามารถสร้างความสมดุลระหว่าง แรงกดดันจากภายใน และภายนอกองค์การ พัฒนาสมรรถนะหลัก เพิ่มประสิทธิภาพและมีความสามารถในการปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลง ทฤษฎีองค์การสมัยใหม่ที่ล้ำค้ำได้แก่ ทฤษฎีระบบทั่วไป ทฤษฎีระบบเปิด และทฤษฎีโครงสร้างตามสถานการณ์

5. องค์การไม่อาจอยู่ในสภาพเดิม ๆ ได้ตลอดเวลา เมื่อมีการปรับตัวเปลี่ยนแปลงตามสภาพแวดล้อม องค์การจะต้องมีการพัฒนาให้ดีขึ้น โดยการพัฒนาองค์การเป็นการพยายามนำเอาแนวคิด ทฤษฎี และแนวทางการปฏิบัติ ในการแก้ไขปัญหาในองค์การ นำเอาการเปลี่ยนตามที่ได้วางแผนไว้มาสู่การดำเนินองค์การเพื่อที่จะแก้ปัญหาขององค์การ ส่งเสริมและเตรียมความพร้อมขององค์การในอนาคต โดยจะนำ “สิ่งสอดแทรก” หรือ “เครื่องมือสอดแทรก” อันได้แก่ เทคนิคการวางแผนชีวิตและอาชีพ เทคนิคการวิเคราะห์ห้บทบาท เทคนิคการฝึกอบรมเชิงระบบ เทคนิคการให้ คำปรึกษาในกระบวนการทำงาน เทคนิคการรวมพลังสร้างองค์การ และเทคนิคการปรับองค์การสู่องค์การแห่งการเรียนรู้ มาใช้เป็นเทคนิคในการพัฒนาองค์การเพื่อให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ ตลอดจนช่วยให้้องค์การปรับตัวเพื่อตอบสนอง และตอบรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งจากภายในและภายนอก และนำไปสู่การพัฒนาองค์การอย่างต่อเนื่องในอนาคต

6. การจัดการการเปลี่ยนแปลง เป็นสิ่งที่้องค์การสามารถปรับปรุงและจัดการการเปลี่ยนแปลงองค์การให้ สอดคล้องกับเงื่อนไขของสิ่งแวดล้อม โดยทั่วไป้องค์การมีรูปแบบการเปลี่ยนแปลง 3 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบดั้งเดิม รูปแบบใหม่ และรูปแบบอยู่ระหว่างรูปแบบดั้งเดิมกับรูปแบบใหม่ และจำแนกรูปแบบการเปลี่ยนแปลงเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงโดยมีการวางแผนไว้ล่วงหน้า และการเปลี่ยนแปลงโดยไม่มีการวางแผนมาก่อน

7. การจัดการภาครัฐแนวใหม่ ในการบริหารภาครัฐได้มีการปรับเปลี่ยนมาโดยตลอดตั้งแต่การปฏิวัติ อุตสาหกรรมเป็นต้นมาจนกระทั่งปัจจุบัน ที่มีการนำแนวคิดการพยายามปฏิรูประบบบริหารโดยการลดขนาดและ จำกัดบทบาทของรัฐบาลและระบบราชการลง บ้างมีการนำกลไกการตลาดและการแข่งขัน รวมถึงเทคนิคการจัดการ สมัยใหม่มาใช้ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่ในการบริหารบ้านเมืองของบรรดาประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ในหน่วยนี้ได้สรุปแนวคิดและพัฒนาการจัดการภาครัฐแนวใหม่ของประเทศต่าง ๆ ได้แก่ นิวซีแลนด์ อังกฤษ สหรัฐอเมริกา และไทย ไว้ด้วย

วัตถุประสงค์

เมื่อนักศึกษาเข้ารับการสอนเสริมชุดวิชาของค์การและการจัดการ ครั้งที่ 1 แล้ว นักศึกษาสามารถ

1. อธิบายเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับองค์การได้
2. อธิบายเกี่ยวกับทฤษฎีองค์การสมัยคลาสสิกได้
3. อธิบายเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีองค์การสมัยนีโอ-คลาสสิกได้
4. อธิบายเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีองค์การสมัยใหม่ได้
5. อธิบายเกี่ยวกับการพัฒนาองค์การได้
6. อธิบายเกี่ยวกับการจัดการการเปลี่ยนแปลงได้
7. อธิบายเกี่ยวกับการจัดการภาครัฐแนวใหม่ได้

กิจกรรมการสอนเสริม

1. สรุปสาระสำคัญ และตอบข้อสงสัยของชุดวิชาให้แก่นักศึกษา
2. เปิดโอกาสให้นักศึกษาที่เข้ารับการสอนเสริมครั้งที่ 1 ได้ซักถาม อภิปรายเกี่ยวกับเนื้อหาชุดวิชาเพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาให้ชัดเจนมากขึ้น

สื่อการสอนเสริม

1. เอกสารโสตทัศน และ/หรือ สื่อการสอนที่อาจารย์ผู้สอนเสริมได้จัดทำเพื่อประกอบการบรรยายสรุป
2. แบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับเรียนการสอนของนักศึกษาผู้เข้ารับการสอนเสริม

การประเมินผล

1. สังเกตลักษณะพฤติกรรมการแสดงออกและการมีส่วนร่วมขณะเข้ารับการสอนเสริมของนักศึกษาที่เข้ารับการเรียนเสริม
2. ประเมินผลโดยรวมของนักศึกษาที่เข้ารับการสอนเสริม

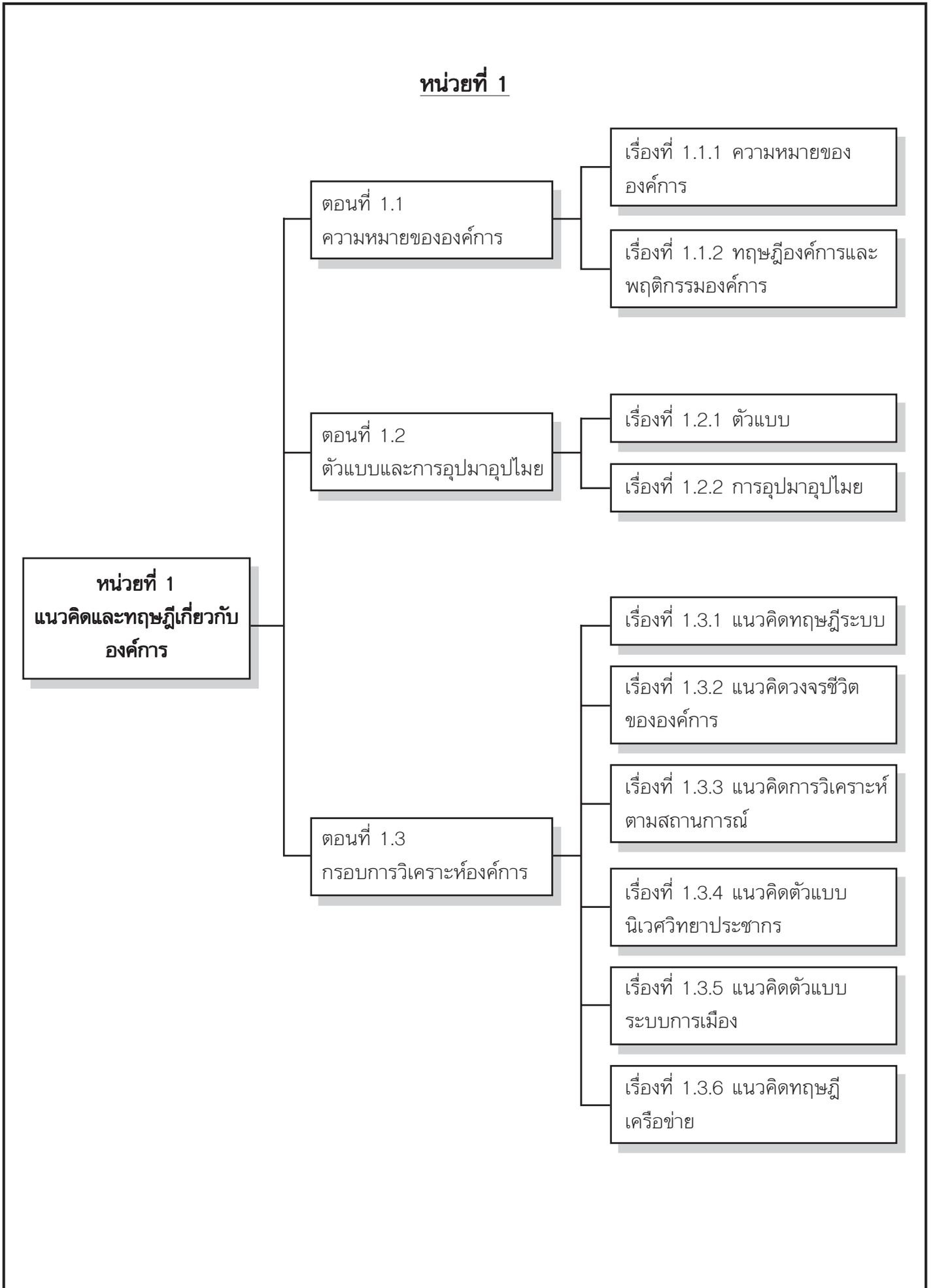

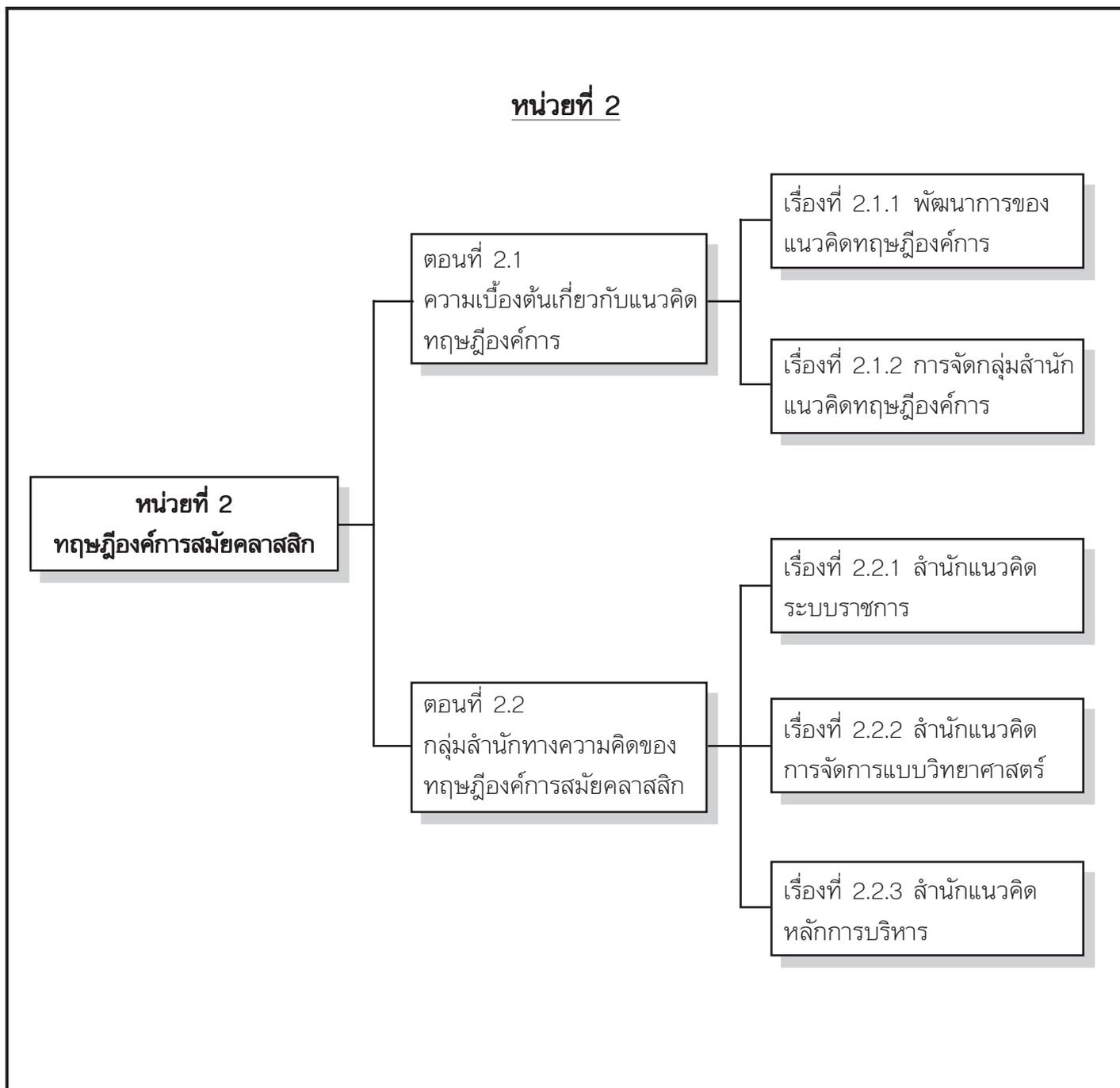

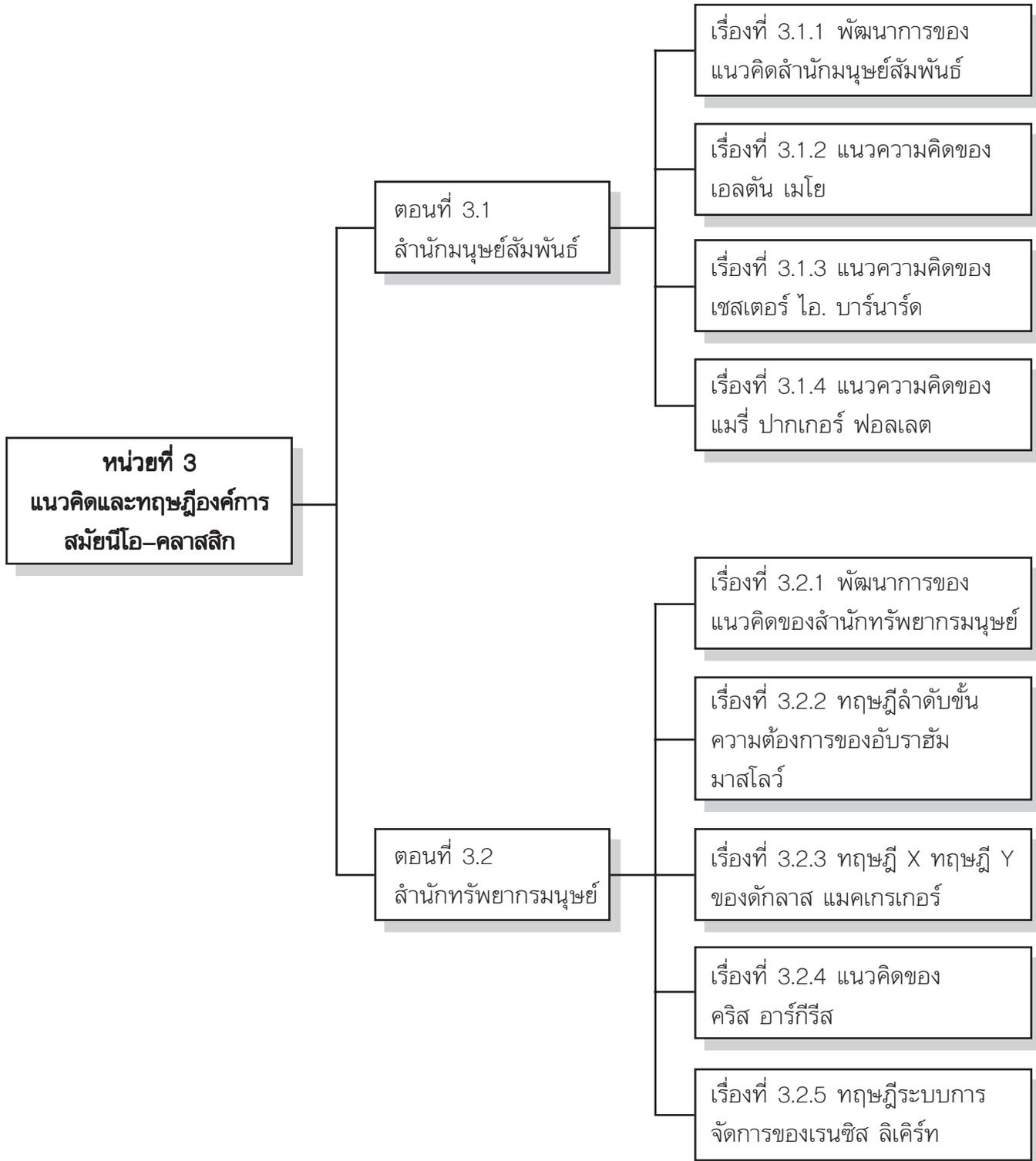

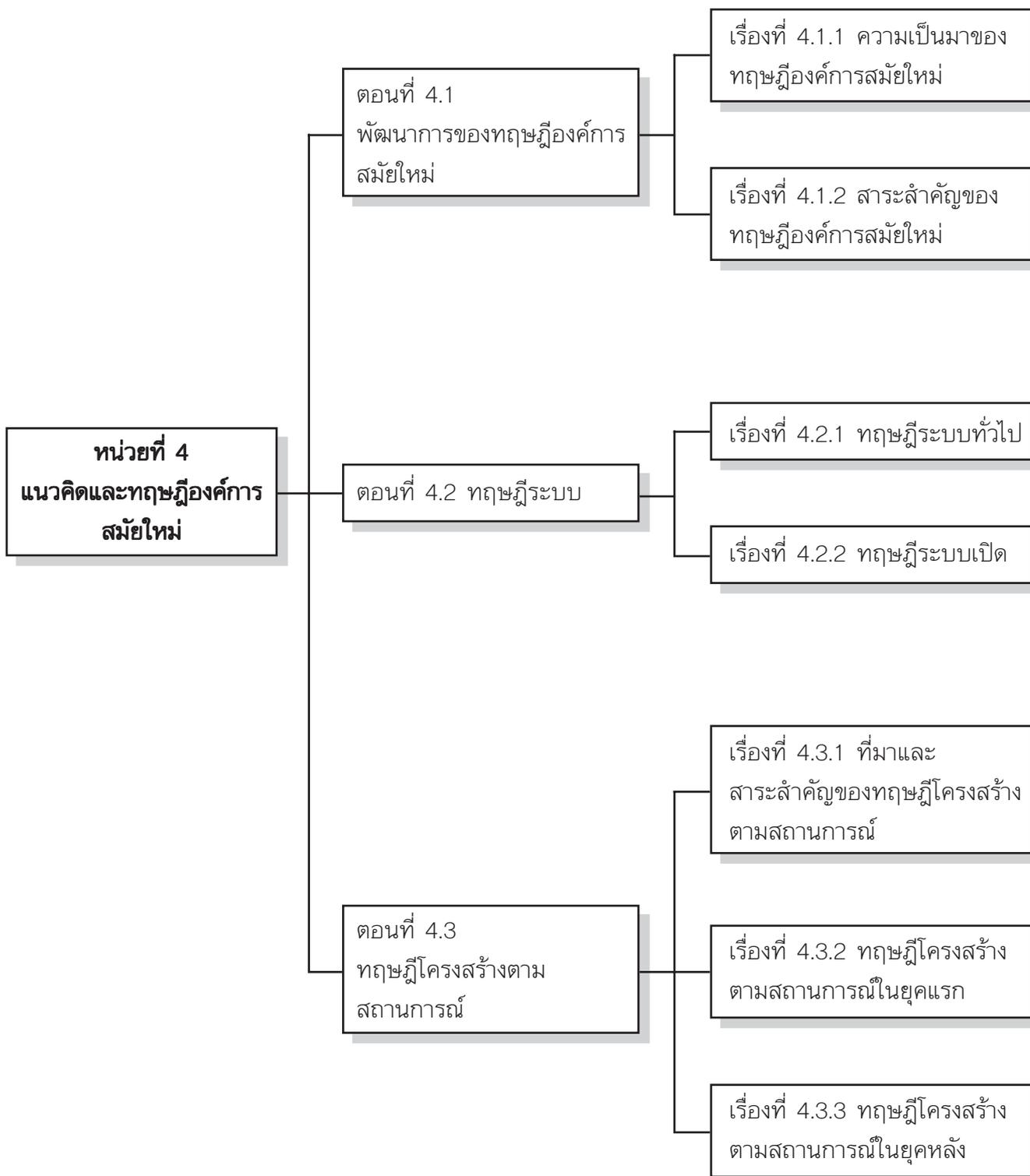

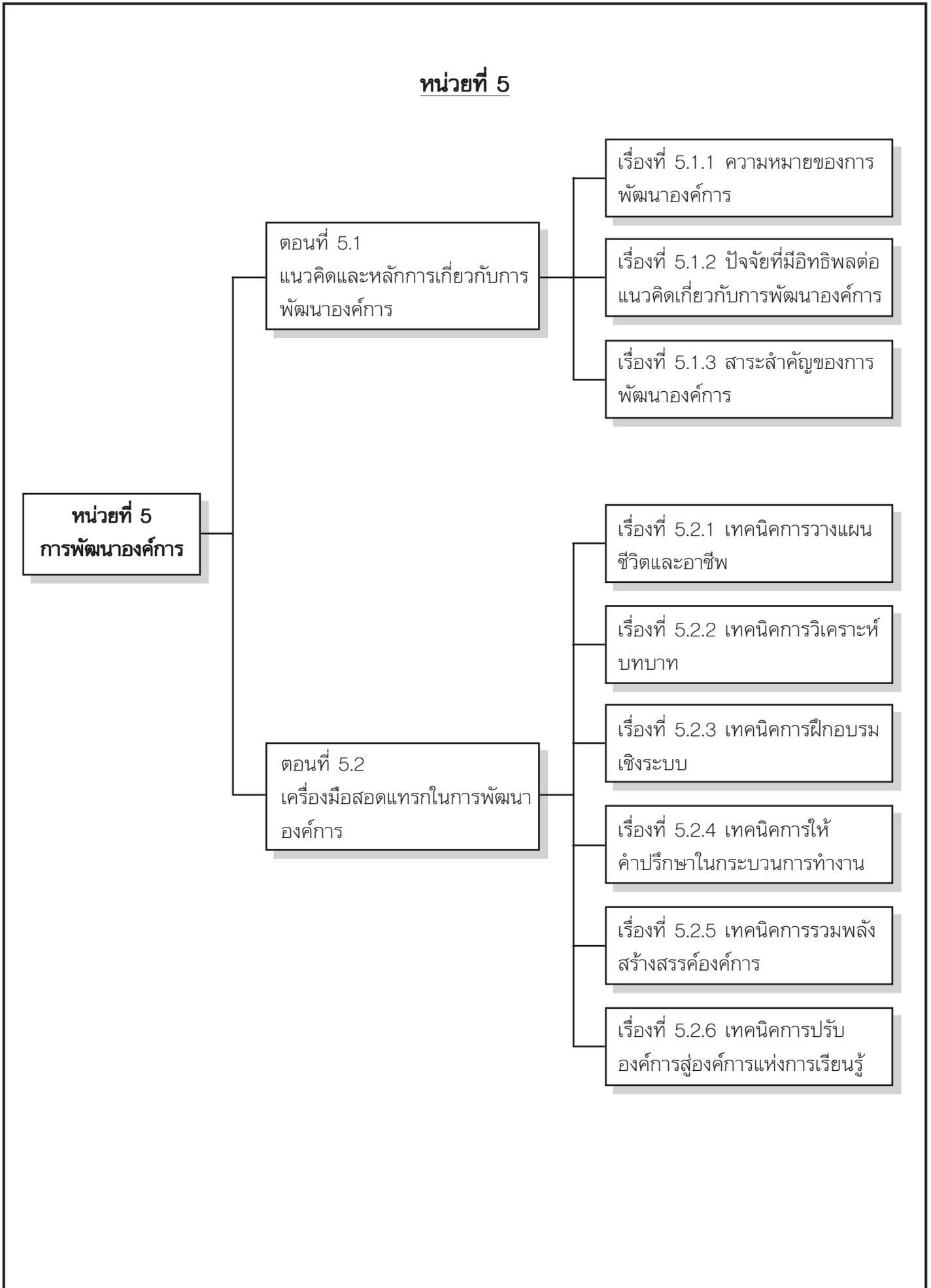

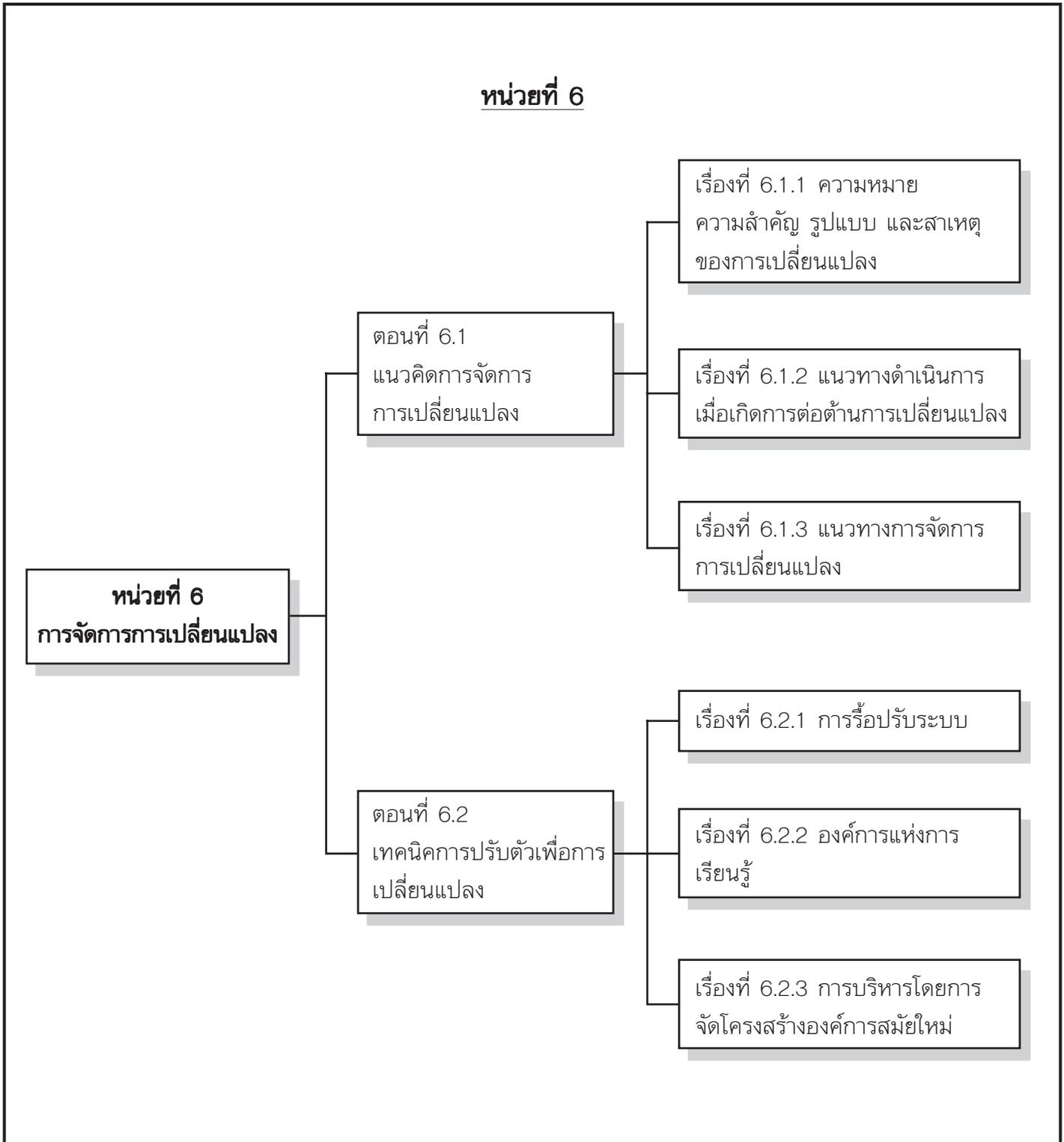
หน่วยที่ 3

หน่วยที่ 4

หน่วยที่ 7

